

R E G I E O R G A A N

Geesteswetenschappen

TOELICHTING BIJ FORMAT FACULTAIRE RAPPORTAGE 2011

DUURZAME GEESTESWETENSCHAPPEN

Utrecht, januari 2012

1. Vooraf

In de brief van het Ministerie van OC&W d.d. 3 augustus 2010 aan de Colleges van Bestuur inzake het advies Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen is vastgelegd dat de verantwoording over de inzet van de rijksbijdrage (voor dit doel) "geschiedt op de reguliere manier via de jaarrekening en het jaarverslag conform de Richtlijn jaarverslaglegging onderwijs". Daarnaast is de Colleges van Bestuur verzocht "te bevorderen dat het Regieorgaan Geesteswetenschappen – met het oog op de door het Regieorgaan aan het Ministerie te verstrekken tussenrapportages en de voor 2015 voorziene definitieve beoordeling – jaarlijks wordt geïnformeerd over de inzet van deze middelen en wel met het hiertoe door het Regieorgaan te verstrekken format".

Het Regieorgaan heeft het onderhavige format na goed overleg met de directeuren bedrijfsvoering van de betrokken faculteiten als zodanig voor de facultaire rapportage m.i.v. 2011 vastgesteld.

Het format bestaat uit de bijgevoegde set formulieren die voor alle faculteiten hetzelfde is. Daarnaast wordt aan de meeste instellingen extra specifieke informatie gevraagd. Het desbetreffende overzicht van specifieke rapportagepunten zal in overleg met de betrokken faculteiten worden vastgesteld zodra van het Ministerie van OCW instemming is ontvangen met betrekking tot de Bestedingsplannen 2012-2015, die bij brief van 31 december 2011 door het Regieorgaan aan OCW zijn aangeboden (en waarvan de faculteiten een afschrift is toegezonden).

Het format is afgeleid van dat voor de facultaire rapportages Duurzame Geesteswetenschappen over 2009 en 2010, waarvoor als uitgangspunten golden dat dit:

- een minimum aan extra werkzaamheden voor de faculteiten met zich mee zou moeten brengen;
- voortschrijdend dient te zijn in die zin dat jaarlijks geen nieuw (jaar)format wordt verstrekt, maar dat een meerjarig format jaarlijks verder wordt ingevuld.
- niet alleen betrekking moet hebben op de bestedingsdoelen waarvoor middelen Duurzame Geesteswetenschappen zijn toegekend, maar ook als barometer moet kunnen fungeren voor

het bepalen van de mate waarin de in het Rapport Duurzame Geesteswetenschappen gesignaleerde problemen ten principale zijn aangepakt. Het eventueel structureel maken van de gelden Duurzame Geesteswetenschappen zal immers daarvan afhankelijk zijn.

Het is helaas niet mogelijk gebleken te volstaan met de set formulieren van de rapportages over 2009 en 2010. Daarom is de set aangepast en aangevuld met enkele nieuwe formulieren. De nieuwe formulieren betreffen met name een per faculteit gevraagde notitie omtrent de eerste werking van en ervaring met het proces Duurzame Geesteswetenschappen (blad 1.b) en rendementscijfers m.b.t. de masteropleidingen (blad 6.b). De nummering van de overige formulieren is niet gewijzigd. Invulling van gegevens over eerdere jaren daarop kan grotendeels plaatsvinden door kopiëren uit de rapportages over 2009 en 2010. Nodige correcties van de gegevens met betrekking tot die jaren zijn uiteraard toegestaan.

Met het oog op de indiening van de Tussenrapportage 2011 bij OC&W per 1 juli 2012 dienen de rapportages uiterlijk **per 1 mei 2012** door de faculteiten aan het Regieorgaan te worden aangeboden. Met de directeuren bedrijfsvoering is overigens afgesproken dat begin april 2012 door de secretaris van het Regieorgaan bij de faculteiten zal worden geïnformeerd of eerdere aanbieding mogelijk is. Zo vroeg mogelijke inlevering is gewenst omdat naast toetsing van de facultaire rapportages en het opstellen van de Tussenrapportage door het Regieorgaan **in de periode tussen 1 mei en 1 juni 2012 door het Regieorgaan ook een formele ronde langs de faculteiten zal worden gehouden** (zie verder de toelichting bij blad 1.b).

Om inzicht te verschaffen in de financiële resultaten van de faculteit **wordt u verzocht een exemplaar van uw facultaire resultatenrekening 2011 mee te zenden.**

2. Toelichting per formulier (blad)

Hierna volgt een toelichting bij de diverse formulieren. Bij het formulier "Ontwikkeling uitgaven Duurzame Geesteswetenschappen" (blad 3) komen ook aan de orde *de richtlijnen met betrekking tot de bestedingen t.l.v. de middelen Duurzame Geesteswetenschappen, die in verband met de verhoging van de facultaire toekenningen m.i.v. 2012 enigszins zijn aangepast.*

Blad 1: Rapportage Duurzame Geesteswetenschappen

Bij "Faculteit(en)" aangeven welke faculteit(en) deel uitmaken van het geesteswetenschappelijk domein binnen de instelling voorzover vallend onder het bereik van Duurzame Geesteswetenschappen (DG). Indien er zich een wijziging in de desbetreffende configuratie voordoet, dan s.v.p. de nieuwe situatie op een aparte regel invoegen onder vermelding van de ingangsdatum.

Bij wisseling van de "Decaan" en/of de "Contactpersoon" de nieuwe persoon op aparte regel invoegen met vermelding van de ingangsdatum.

Blad 1.b: Werking van en ervaring met proces DG

In par. 5.2 van het Advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen van 23 juni 2010 is onder punt b vastgelegd dat: "In 2012 vanuit het Regieorgaan een eerste formele ronde langs de faculteiten zal worden gemaakt. Deze ronde dient van instellingszijde te worden voorbereid met een notitie omtrent eerste werking van en ervaring met het proces Duurzame Geesteswetenschappen.

Op basis hiervan zal het Regieorgaan het gesprek aangaan met instelling en faculteit(en). Waar nodig zou dit tot actualisering van prestatie-afspraken kunnen leiden".

Deze overlegronde zal in mei 2012 plaatsvinden. De inhoud van de gevraagde notitie en de resultaten van het overleg kunnen dan worden gebruikt als bouwstenen voor de tussenrapportage aan het ministerie. In dit verband is van belang dat de tussenrapportage over 2009 en 2010 nog op macroniveau kon plaatsvinden, maar voor 2011 ook een terugkoppeling per instelling zal moeten

worden gegeven (zie de brief van het Ministerie van 8 september 2011 inzake de Tussenrapportage 2009 en 2010).

De notitie zou bij voorkeur een omvang moeten hebben van maximaal drie A4 en mag ook in "Word" worden aangeleverd.

Qua *inhoud* is het Regieorgaan in de eerste plaats geïnteresseerd in de positieve effecten die het proces Duurzame Geesteswetenschappen tot nu toe in de faculteit(en) heeft gehad. Het gaat hierbij zowel om aspecten als stemming, cultuur en samenwerking, bestuurlijke inrichting, als om effecten op resp. (1) de samenstelling van de staf, (2) vernieuwing, kwaliteit en kwantiteit van onderwijs en onderzoek, (3) de maatschappelijke uitstraling. Meer in concreto dient de vraag te worden beantwoord wat van de zgn. 1-december (2009) plannen van de faculteiten is gerealiseerd. Het gaat daarbij om zowel de maatregelen waarvan een faculteit in zijn plan heeft aangegeven die uit eigen middelen of additionele toewijzingen van het CvB te zullen financieren om verduurzaming te bewerkstelligen, als de gevolgen van de toekenningen Duurzame Geesteswetenschappen. De overeengekomen *specifieke rapportagepunten* worden ook in de notitie besproken. De bij deze specifieke punten behorende cijfermatige gegevens kunnen op blad 2 worden opgenomen. De invoering van de brede labels in de masterfase is eveneens een aandachtspunt. Het Regieorgaan verneemt gaarne hoe ver de faculteit hiermee is en wat eventueel de verdere planning is. Blijkens het Hoofdlijnen akkoord OCW-VSNU blijft de reductie van de rijksbijdrage over de periode 2011 tot en met 2016 beperkt (zeker in vergelijking met de aanvankelijke ministeriële voornemens), zij het dat een groter deel voorwaardelijk wordt gefinancierd. Mede door eigen universitaire maatregelen blijken faculteiten toch te worden geconfronteerd met middelenkortingen. U wordt daarom verzocht in de notitie aan te geven:

- (i) in welke orde van grootte uw faculteit in de periode 2011 tot en met 2015 naar verwachting met een reductie van de universitaire bijdrage zal worden geconfronteerd;
- (ii) of uw faculteit bij het bepalen van de omvang daarvan in vergelijking met andere faculteiten binnen uw instelling resp. wordt ontzien, neutraal wordt behandeld, of hoger wordt aangeslagen i.v.m. de toekenning van gelden Duurzame Geesteswetenschappen en/of de gelden voor Alfa/gamma-onderzoek.
- (iii) op welke wijze u denkt de bezuinigingen globaal te kunnen realiseren en wat de gevolgen daarvan zullen zijn.

Blad 2: Nadere toelichting Faculteit

Wegens de hierboven gevraagde notitie kunnen de gegevens op dit blad meer technisch van aard zijn. Dit blad mag ook in "Word" worden aangeleverd en hoeft alleen voor 2011 te worden ingevuld. Herhaling van de toelichting op de facultaire rapportage 2009 en 2010 is ook niet nodig. In ieder geval dient op dit blad te worden gerapporteerd over de voortgang van het onderzoek van de (docent-)promovendi die in het kader van het gezamenlijk promovendi-programma van NWO en het Regieorgaan in 2010 en 2011 zijn aangesteld. Ook kunnen hier worden opgenomen de cijfermatige gegevens m.b.t. de overeengekomen specifieke rapportagepunten. Tevens kunnen hier o.a. gegevens worden vermeld m.b.t. concrete samenwerkingsprojecten en projecten op het vlak van maatschappelijke uitstraling.

Blad 3: Ontwikkeling uitgaven Duurzame Geesteswetenschappen

Bij brief van 21 september 2011 zijn de instellingen door het Regieorgaan geïnformeerd over de bijstelling van de facultaire toekenningen Duurzame Geesteswetenschappen van € 8 naar € 12 mln met ingang van 2012 en over de toewijzingen Duurzame Geesteswetenschappen voor **2011**. Het totaal van de kolom "Budget 2011" dient overeen te komen met het voor de faculteit in voornoemde brief vermelde totaalbedrag 2011. De geormerkte posten "Oz-scholen" en "Pers.budget ReMa-studenten" dienen hierbij als aparte bestedingsdoelen en inclusief de daarop betrekking hebbende loonbijstellingen te worden opgevoerd.

Naast de "Bestedingsdoelen 2009 en 2010" (1e tranche 2009 plus doorwerking naar 2010; afgewikkeld in 2010) wordt onderscheid gemaakt tussen "Bestedingsdoelen 2010 t/m 2015" en "Bestedingsdoelen 2012 t/m 2015 (nieuw)". De "Bestedingsdoelen 2010 t/m 2015" betreffen zowel de doelen zoals vermeld in het advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen van 23 juni 2010 als enige daarna additioneel toegewezen budgetten. De laatste categorie is op dit blad voorgedrukt.

De "Bestedingsdoelen 2012 t/m 2015 (nieuw)" betreffen de nieuwe bestedingsdoelen, die door de faculteiten naar aanleiding van de brief van 21 september 2011 zijn voorgedragen, voorzover zij als zodanig door het Regieorgaan zijn geaccordeerd (zie bijlage 1 bij de brief van het Regieorgaan aan OCW van 31 december 2011 voor zowel de "oude" als de nieuwe bestedingsdoelen 2012-2015). Het Regieorgaan gaat er voorshands vanuit dat OCW hiermee instemt. Indien dit onverhoopt niet het geval mocht zijn, zullen de faculteiten daarvan per omgaande door het Regieorgaan op de hoogte worden gesteld. De kolommen "Budget 2012" tot en met "Budget 2015" dienen in principe overeen te komen met het bestedingsplan voor de faculteit zoals opgenomen in bijlage 1 bij de brief van het Regieorgaan aan OCW van 31 december 2011. Bij afwijking daarvan dient dit te worden toegelicht en gemotiveerd.

De kolommen met "Lasten" van 2012 tot en met 2014 kunnen uiteraard nog niet worden ingevuld omdat onder "Lasten" wordt verstaan de daadwerkelijk gerealiseerde uitgaven.

Als richtlijn voor besteding blijft uitgangspunt dat de middelen in het jaar van toekenning worden besteed voor de door het Regieorgaan geaccordeerde bestedingsdoelen, waarbij over- en onderbesteding van deelposten is toegestaan. Omdat inmiddels – na de verhoging van de middelen Duurzame Geesteswetenschappen van € 10 mln naar € 15 mln – een herijking van de gebudgetteerde bestedingsdoelen heeft plaatsgevonden – geldt hierbij met ingang van 2012 wel een *marge van 15%* per bestedingsdoel (exclusief de aanwending van saldi uit voorgaande jaren) zoals dat door het Regieorgaan voor de periode 2012 tot en met 2015 is geaccordeerd.

Onderbestedingen t.a.v. de middelen Duurzame Geesteswetenschappen in de jaren 2011 en 2012 zijn toegestaan, mits die worden verklaard en worden ingelopen in de jaren 2013 en 2014.

De te realiseren lasten Duurzame Geesteswetenschappen mogen in geen geval in een bepaald jaar hoger zijn dan het voor dat jaar toegekende bedrag, tenzij tegenover het ontstane negatieve jaarsaldo een positief saldo uit vorige jaren staat.

Blad 4: Cumulatief saldo middelen Duurzame Geesteswetenschappen

Het blad "Cumulatief saldo middelen Duurzame Geesteswetenschappen" sluit aan bij blad 3 en biedt de gelegenheid het eventuele saldo van de middelen Duurzame Geesteswetenschappen te bepalen. Nieuw is de gevraagde uitsplitsing van het Cumulatieve saldo naar geormerkte en niet geormerkte posten. Van de laatstgenoemde posten maken ook deel uit de in 2010 aan sommige faculteiten toegekende bedragen voor Flankerend Beleid. Nu ervoor is gekozen de promovendi in het kader van het gezamenlijk promotieprogramma van NWO en het Regieorgaan geen aparte loopbaanfaciliteiten aan te bieden, dienen de instellingen, die een dergelijke toekenning hebben gekregen, deze middelen te reserveren voor de bench fee en vergoeding van materiële kosten van verdere aanstellingen in het kader van dit programma. NWO zal die bedragen dan niet uit betalen. Indien aan een faculteit in 2011 een of meer promovendi in het kader van het gezamenlijk programma zijn toegewezen, kunnen gereserveerde gelden voor de bench fee en voor materiële kosten per promovendus in één keer worden verschoven van het saldo Flankerend Beleid naar het saldo Overige bestedingsdoelen.

Dit blad behoeft uitsluitend voor de jaren 2009 tot en met 2011 te worden ingevuld. Het Cumulatieve saldo ultimo 2010 dient overeen te komen met het saldo ultimo 2010 zoals dat op blz 13 van de Tussenrapportage 2009 en 2010 van het Regieorgaan voor de faculteit is vermeld.

Blad 5: Lasten persoonlijke budgetten ReMa-studenten

Op dit blad dient de (uit de bijdrage "Persoonlijke budgetten ReMa-studenten") betaalde vergoeding aan de onderzoekscholen voor de kosten van de additionele onderwijsactiviteiten voor researchmasterstudenten naar onderzoekscholen te worden gespecificeerd. Omdat de desbetreffende onderwijsactiviteiten pas per 1 september 2011 zijn gestart, heeft uitsluitend de kolom 2011 te worden ingevuld.

De verdeling van de gelden t.b.v. de persoonlijke budgetten voor de researchmasterstudenten moet met ingang van 2013 opnieuw door het Regieorgaan worden vastgesteld. Onder andere in verband hiermee wordt ook een opgave gevraagd van het aantal researchmasterstudenten waarvoor een persoonlijk budget is toegekend.

Blad 6: Onderwijs voor eigen en andere studenten

Het Regieorgaan acht inzicht gewenst in de betekenis van het door de faculteit(en) geesteswetenschappen aangeboden onderwijs mede voor de studenten van andere faculteiten. Hiertoe wordt per studiejaar een opgave gevraagd van de gerealiseerde aantallen studiepunten (ECTS) voor eigen en andere studenten. Indien het niet mogelijk is deze opgave te verstrekken, wordt u verzocht op een andere wijze inzicht te geven in de aard van de onderwijsdienstverlening voor niet-facultaire studenten. Dit zou bijv. ook in de vorm van aantallen (binnen de eigen instelling) uitgeleende docenten kunnen zijn.

Blad 6.b: Rendement masteropleidingen

Rendementsbepaling voor de masteropleidingen is gecompliceerd. Er zijn niet alleen masters van verschillende studieduur en met diverse instroommomenten, maar ook verschillen de regels voor instroming tussen instellingen (harde versus zachte knip). De VSNU, CBS en OCW hebben daardoor nog geen overeenstemming kunnen bereiken over de wijze van vaststellen van rendementscijfers voor de masters. Het Regieorgaan is echter van oordeel dat dit element in zijn eindrapportage niet mag ontbreken. Dit is dan ook de reden dat een opgave van rendementscijfers voor de masters aan de faculteiten wordt gevraagd. Het Regieorgaan beseft dat de opgave niet of nauwelijks bruikbaar zal zijn voor interuniversitaire vergelijking, maar veeleer iets zal zeggen over de ontwikkeling van het masterrendement bij de desbetreffende faculteit.

De gevraagde opgave van masterrendementen is – gelet op de hiervoor genoemde problemen – beperkt tot alle **voltijdse** één- resp. tweejarige masters. De faculteit is vrij in het kiezen van het peilmoment van *instroom* in de masters. Dit kan zijn de datum van de "harde knip", maar ook de datum van het bachelorexamen (uiteeraard uitsluitend na inschrijving voor een master). Met de keuzevrijheid op dit punt wordt beoogd zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande praktijk binnen de instellingen en ook de werkzaamheden voor de faculteiten beperkt te houden. De peildatum voor de telling van de diploma's dient te liggen 1 jaar na het gekozen peilmoment van instroom of een veelvoud daarvan. Uiteeraard is dit gegeven niet van toepassing op de tweejarige masters. Voor hen begint de telling na twee jaar gerekend vanaf het peilmoment van instroom in de master.

Gevraagd wordt de gehanteerde methode van bepaling van de masterrendementen te beschrijven en toe te lichten op welke overwegingen de keuze is gebaseerd.

Blad 7: Ontwikkeling bezetting Wetenschappelijk personeel

Met betrekking tot de gevraagde bezetting wordt onderscheid gemaakt tussen wetenschappelijk personeel in dienst (PID) en wetenschappelijk personeel niet in dienst (PNID). De reden hiervoor is dat de laatste categorie bij in ieder geval één instelling substantieel van omvang is. Bij buiten beschouwing laten daarvan zou er een scheve verhouding qua staf-studentenratio's ontstaan. Onder PNID wordt overigens in dit verband *uitsluitend* verstaan wetenschappelijk personeel ingehuurd resp. van een andere instelling, via een uitzend- of detachingsbureau. Gastmedewerkers en bijzonder hoogleraren vallen hier *niet* onder.

Blad 8: Leeftijdsopbouw wetenschappelijke staf per ultimo

Gevraagd wordt de leeftijdsopbouw van de wetenschappelijke staf *in dienst*.

Het totaal zal gelijk zijn aan het sub-totaal van het eerste segment op blad 7 "Ontwikkeling bezetting Wetenschappelijk personeel (in dienst)". Ten opzichte van het format voor de rapportages 2009 en 2010 heeft een correctie plaatsgevonden. De gevraagde uitsplitsing van de wetenschappelijke staf in dienst ouder dan 55 jr is geworden "56 t/m 60 jr" en "ouder dan 60 jr". (Abusievelijk was de eerstgenoemde categorie eerder op "55 t/m 60 jr" gesteld).

Blad 9: Ontwikkeling output onderzoek

De hier gevraagde gegevens hebben betrekking op kalenderjaren. Omwille van overzichtelijkheid en als globale indicator heeft een selectie plaatsgevonden van de categorieën gegevens zoals die door de meeste instellingen in het systeem METIS worden vastgelegd. Onder "Publicaties" worden in dit verband verstaan *alle* publicaties, d.w.z. inclusief Vak-, Populariserende en Overige publicaties, onderverdeeld naar de op blad 9 vermelde zes categorieën.